

Curs 2011-12

CINEMA^{per}a estudiants

Nivells:

3er i 4art d'ESO. Batxillerats. Cicles Formatius.
Centres de Formació d'Adults

Àrees:

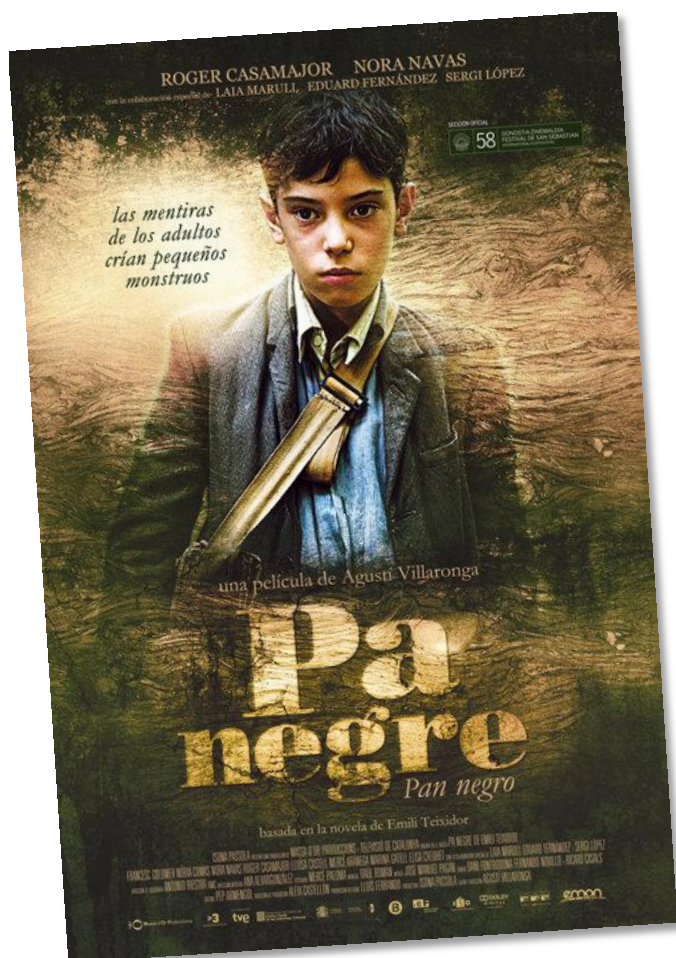
Llengua catalana i literatura; Ciències socials;
Educació per a la ciutadania i els drets humans;
Món contemporani.

Temes:

Adaptació cinematogràfica d'obra literària;
Família; Relacions humanes; Drets Humans;
Sistemes polítics;

Pa negre

Pa negre

Direcció: Agustí Villaronga.
País: Espanya. **Any:** 2010.
Durada: 108 min. **Gènere:** Drama.
Interpretació: Francesc Colomer (Andreu), Marina Comas (Núria), Nora Navas (Florència), Roger Casamajor (Farriol), Lluïsa Castell (Ció), Marina Gatell (Enriqueta), Laia Marull (Pauleta), Eduard Fernández (mestre), Sergi López (alcalde).
Guió: Agustí Villaronga; basat en la novel·la d'Emili Teixidor.
Producció: Isona Passola.
Música: José Manuel Pagán.
Fotografia: Antonio Riestra.
Muntatge: Raúl Román.
Direcció artística: Ana Alvargonzález.
Vestuari: Mercè Paloma.

(per veure el tràiler de la pel·lícula, cliqueu sobre la foto)

Sinopsi

La història, basada en la novel·la homònima de l'escriptor Emili Teixidor, se situa a la Catalunya rural durant els penosos anys de la postguerra espanyola. L'Andreu, un nen que pertany al bàndol dels perdedors, troba al bosc els cadàvers de dues persones, pare i fill respectivament, morts en precipitar-se daltabaix d'una timba. Les autoritats acusen el pare de l'Andreu de les morts, però ell, per ajudar-lo, intenta trobar qui són els autèntics responsables. Al llarg d'aquesta investigació, l'Andreu desenvolupa una consciència moral oposada a la del món d'adults, alimentada de mentides. Per sobreviure, traïx les seves pròpies arrels i acaba descobrint el monstre que habita en ell.

Pa negre

La pel·lícula

Pa negre ha guanyat nou Premis Goya i és la pel·lícula candidata de l'Acadèmia espanyola de cinema als Oscars de 2011, després d'haver estat preseleccionada juntament amb dos films més: *La piel que habito*, d'Almodóvar, i *La voz dormida*, de Benito Zambrano ...

(per a més informació sobre la pel·lícula i el seu director, cliqueu sobre les fotos)

Agustí Villaronga. Memòria del director del film

“L'eix central sobre el que s'articula la pel·lícula *Pa Negre* és el de la devastació moral que produeix la guerra sobre la població civil. Tot i que entre els seus personatges existeixen els que van guanyar i els que van perdre, no és una pel·lícula que planegi sobre els conflictes entre vencedors i vençuts, sinó que se centra directament en les emocions i els sentiments dels seus personatges ...”

Pa negre

Personatges de la pel·lícula

Després de la projecció, relaciona cada personatge amb la descripció que es dona a la novel·la: el senyor Madern, en Farriols, en Quirze jove, la Florència.

- a. ... la classe dels més grandets la portava un home, deien que també amb un passat tèrbol, que havia aprofitat els embolics de la guerra per fer-se nomenar pel càrrec, sense fer les oposicions (...) era de mitjana edat, àgil i nerviüt (...) quan li deien una cosa semblava que baixés d'un altre món però de seguida se situava i responia al que li preguntaven."
- b. ... mai no havia fet tard ni s'havia adormit i, encara menys, mai no havia deixat d'anar a treballar per malaltia o cansament. A mi em feia l'efecte que era indestructible, una mena de (...) que desafiava les lleis de la naturalesa i que no patia el mateix fred ni la mateixa son, ni sentia la mateixa fatiga ni la mateixa fam que nosaltres."
- c. ... ell era diferent. Massa bo, deia la mare. Massa guapo, havia sentit dir a la tia Ció. Massa política, deia en Quirze pare. La mare l'adorava, l'adorava literalment."
- d. Ell era una mica com el seu pare: sorrut, callat, murri, desconfiat, franc, directe, brutal. El mas era el seu niu.

Pa negre

Sabries ...

- explicar els motius pels quals en Farriol és condemnat i, posteriorment, executat?

- explicar per què es lliura a la policia, amb qui ho pacta i a canvi de què?

- dir per què el jove tísic que es relaciona amb l'Andreu diu que té ales a l'esquena i aviat les estendrà? Sabries identificar un altre personatge que surt a la pel·lícula que també té ales?

- relacionar aquest fragment de la novel·la amb el títol i contingut de la pel·lícula?

“ - És que el pa negre que encara els donen de racionament no es pot menjar! Un cop va venir una pobra dona i em va portar un crostó d'aquesta mena de pa perquè em fes càrrec del que havien de menjar. Gairebé vaig plorar de pena, era com un tros de carbó o de serradures brutes. Vaig pensar que la maleïda guerra arriba fins i tot a fer malbé el pa, mata el pa i tot, perquè allò no era pa, allò era un pa mort, sense ànima i sense virtut. ”

Pa negre

Entrevista a Emili Teixidor, autor de la novel·la

Petit fragment de l'entrevista publicada al diari *Avui* el dia 27-11-2003, per Francesc Bombí-Vilaseca.

(per llegir l'entrevista sencera, cliqueu sobre la foto)

"Hem apostat pels béns materials i hem perdut uns béns espirituals"

... **F.B.V.** La història l'escriuen els vencedors, i a la novel·la parlen els perdedors, que ho veuen tot tenyit de la pobresa. Ho hem oblidat, tot això.

E.T. Hi havia les cartilles de racionament, amb el sucre roig, una llet blavosa, un oli infecte i el pa negre. Els que tenien cases de pagès estaven salvats, perquè tenien de tot i la gent hi anava a pidolar. Jo ho havia viscut, això. Hem oblidat moltes coses. Quan anàvem a Barcelona en tren, a la Meridiana molta gent obria les finestres i llançava uns paquets, de contraban, perquè a l'estació de la plaça Catalunya hi havia la policia i et demanaven un salconduit per entrar a la ciutat. Tot era resultat d'una situació molt dramàtica. I aquelles famílies tenien molt de valor, els infants gairebé no ho notàvem perquè els pares feien mans i mànigues perquè no ens adonéssim de res, o del mínim possible ...

... **F.B.V.** *Pa negre* és una novel·la que viu de les paraules, sempre que la finalitat darrera de vegades sigui aprendre paraules "que deia l'àvia" o la tia o qui sigui.

E.T. Hi havia una creativitat popular que em sembla que s'ha perdut. Jo, quan em reuneixo amb amics, de vegades juguem a recordar com es deien les coses, abans, i cada paraula porta a una altra. De vegades oblidem que hem passat en poc temps d'una cultura oral a una de visual. Jo recordo que el cinema era fascinant, però ho era perquè només el veies un cop a la setmana. En el moment que a les quatre de la matinada pots escollir entre cinquanta cadenes, la imatge es banalitza. Avui els nanos diuen: "Deixa-m'ho veure", i abans deien: "Explica-m'ho". Potser no és d'una importància vital, però aquest petit detall explica moltes coses. Fins i tot els que escolten notícies per televisió les veuen ...

Pa negre

Mots que utilitzem per referir-nos als lligams familiars

Per explicar les relacions i els lligams existents entre els diferents membres d'una família, i en aquest cas entre els membres de la família protagonista de *Pa negre*, fem servir una sèrie de mots, de termes. Així, diem que al film, la Ció i la Enriqueta són "germanes"... Sabries omplir tu els següents espais amb els mots que caracteritzen els lligams familiars corresponents?

Mare, pare, fill, filla, oncle, germanes, tia, cosins, germans, nebot, neboda, marit, muller, sogra, néts, nora, gendre, cunyat, pare, mare, pares, mares, cunyada, nebots i àvia.

- La Ció i la Enriqueta són .....
- La Núria i l'Andreu són .....
- En Quirze pare i la Ció són ..... i ..... respectivament.
- La Núria, l'Andreu i el Quirze petit són els ..... de l'àvia Mercè.
- La Florència és ..... de l'Andreu i ..... del Farriol.
- En Quirze petit és ..... de la Florència.
- El Fonso és ..... de la Núria.
- L'àvia Mercè i en Quirze pare són ..... i ..... respectivament.
- L'Enriqueta és ..... de la Núria, en Quirze petit i l'Andreu, i ells són ..... d'ella.
- En Farriol i en Fonso són .....
- La Florència i la Ció són .....
- L'àvia i la Florència són ..... i ..... respectivament.
- L'àvia i l'Enriqueta són ..... i ..... respectivament.
- En Quirze pare i la Núria són ..... i ..... respectivament.

Pa negre

Frases fetes i expressions de la novel·la

Relaciona les frases fetes o expressions que surten en els textos següents amb els significats que et donem aquí.

- Tenia molta resistència
- A callar!
- Es van barallar
- Fer tard
- Estan molt dispersos
- Un s'ha de saber aguantar
- No poder fer més esforç
- Anar despullat
- Quedar-se solter/a
- Fer bona cara a algú

- “ - I quan la veus corrent pel bosc, **va ben conilla** o porta alguna pesa de roba? ” - insistia en Quirze jove.
- “ ... una fadrina que per desgràcia **s'havia quedat per vestir sants** ... ”
- Els altres són grans i fan una panxa que no sé ni com poden caminar con fan, tot el dia amunt i avall. **Treuen el fetge per la boca.**”
- “ - Ja li passarà! Si vol fer-se gran **ha d'aprendre a aguantar-se els mals de ventre.**”
- “ ... Però en Quirze pare **era del morro fort** i no va afluixar fins que es va sortir amb la seva. ”
- “ ... o les que ella considerava de la seva corda, i algunes de no tan amigues però que **ens feien la gara-gara** com per disculpar la seva participació amagada en la nostra desgràcia ... ”
- “ - Vinga, Florència, que **farem salat!** ”
- “ Aviat **van trencar peres** amb l'avi mort i van deixar el mas per anar a provar sort al poble de les fàbriques. ”
- “ Els que **tenen és pardalets** al cap, això és el que tenen. ”
- “ - Vosaltres, **mutts i a la gàbia** - ” ens va amenaçar.

Pa negre

CINEMA^{per}a estudiants

info@cinemaperaestudiants.cat